

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus

Tractatus de Beatitudine, de Actibus humanis, eorumque Moralitate, de
Virtutibus ac Donis, de Vitiis ac Peccatis, & de Legibus, nec-non
Dissertationem Theologicam de Probabilitate

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniæ Agrippinæ, 1671

§. II. Arcana Jansenianæ doctrinæ radix detegitur, & extirpatur

---

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78232](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78232)

culpa, quod ignorans fecisset, & non desinere iustum esse eum qui facit aliquid injustum, plane ignorans esse tale. Quam ejus existimationem confirmavit Deus, ita respondens: *Et ego scio quod simplici corde feceris, & ideo custodivi te, ne peccares in me.*

333 Tertiò sequitur ex hac sententia, plerumque esse fortunæ, & non voluntatis, quod homines peccent, vel non peccent, prout videlicet id quod agunt est conforme vel difforme juri naturali invincibiliter ignorato: quod absurdissimum est; cum vera & sola causa peccati voluntas errata, ut operans difformiter ad regulas motum, non verò casus aut fortuna.

334 Denique ex illa sententia sequitur incredibilem conscientia perplexitatem, imò & peccandi hic & nunc inevitabilis necessitas, quotiescumque aliquis probabiliter & bonâ fide iudicat aliquid sibi agendum esse, neque posse omitti sine peccato, & tamen illud naturali jure illicitum est. Peccabit enim id faciendo, juxta Adversarios, cum juxta ipsos ignorantia invincibilis juris naturalis à peccato non excuset: peccabit etiam non agendo, quia ager contra conscientiam, quæ ipsi dicit hoc esse agendum: peccabit igitur quocumque se vertat, & sive hoc faciat, sive non faciat: quod non solum absurdum est, sed etiam à fide penitus alienum. Unde in censura Sorbonæ anno 1560. die 27. Junij data, hæc propositio ut hæretica proscribitur: *Homo faciendo quod in se est, peccat, & non potest non peccare faciendo quod in se est.* Cui similis est ista damnata à tribus Pontificibus supra nominatis in bulla contra Baium, *Homo peccat, etiam damnabiliter, in eo quod necessario facit.*

§ II.

Arcana Janseniana doctrina radix detegitur, & extirpatur.

335 CUM rectè dixerit Augustinus: *Radicem effodere atque extirpare compendium est, non potest firmus conclusio nostra stabiliri, nec Jansenij & Wendrochij doctrina efficacius confutari, quam ejus radicem extirpando:* nam quæ ex illa pullulare dicunt & efflorescere, eadem opera succidentur.

Jansenius ergo lib. 2. de statu naturæ lapsæ cap. 2. & sequentibus, vulgare istud pronuntiatum, quo Philosophorum & Theologorum Scholæ omnes personant: *Ignorantia invincibilis excusat à peccato, falsum esse pronuntiat, duplicemque ignorantiam invincibilem distinguit, unam juris naturalis, alteram juris positivi; & docet hanc à peccato excusare, non verò illam; quia (inquit) ignorantia juris naturalis à peccato originali profluit, & in Adamo nobis voluntaria fuit (quod ad peccatum actuale sufficere existimat) non verò ignorantia juris positivi. Cujus differentia rationem hanc reddit cap. 6. tanquam radicem arcanae hujus doctrinae, quia scientia juris naturalis humana naturæ connaturalis est, eique debita naturaliter, & illa fuissent omnes præditi in statu innocentia; idèoque ejus ignorantia est vitiosa, nec potuit nisi in penam peccati infligi: factis autem cognitio juris positivi, etiam divini; quia quod feratur lex divina positiva, pendet à libera Dei voluntate, & idcirco ejus scientia neque humanæ, neque angelicæ naturæ connaturalis est.*

A Ignoram fuisse hætenus tam reconditæ doctrinæ radicem dicit Jansenius, sed falso: eam enim expressè tradidit Hieronymus Zanchinus partim Lutheri, partim Calvini sectator lib. 1. tract. Theolog. cap. 12. thesi 1. ubi post longam de ignorantia juris naturalis disputationem, ita concludit. *Summa: Omnis ignorantia eorum quæ quis scire tenetur, peccatum est: quia cum lege, quæ jubentur illa cognoscere, pugnat, sive ea cognoscere jam posse sive non possit. Quod enim jam non possit, peccato adeo, quod tuum est, quia omnes in eo peccaverunt, factum est. Quare falluntur Scholastici, cum eam ignorantiam, quam invincibilem vocant, idèò à peccato excusant, quia invincibilis est ut loquuntur. Quamquam vincere possumus, eam non esse simpliciter invincibilem, cum voluntarium adeo peccatum sit consequitur.* En arcana hujus doctrinæ Scholasticis hætenus ignota radicem: cui securim adhibeo. & duo præcipua ejus capita sigillatim aggredior.

Et primò quod ait Jansenius ignorantiam juris naturalis non excusare à peccato, quia originalis peccati pena est, manet ista fallitatis convinctur: Quia si hæc ratio valeret, sequeretur motus concupiscentia prævenientes consentum voluntatis, imò & ipsi repugnantes, esse verè & propriè peccata homini imputabilia; cum fomes concupiscentia, seu rebellio appetitus sensitivi, ex peccato originali proveniat: Hoc autem repugnat Tridentino sess. 1. cap. 5. dicente: *concupiscentiam nocere non posse non consentientibus:* & Augustino lib. 2. in Julian. cap. 9. lib. 1. contra duas epist. Pelagian. cap. 1. & lib. de civit. cap. 25. ubi sic ait: *illa concupiscentialis inobediencia si absque culpa est in corpore dormientis, quod magis in corpore non consentientis.*

Item infidelitas negativa esset peccatum; cum illa pariter à peccato originali proveniat, & sit reprobationis effectus, cujus causa est originale peccatum, ut docet Jansenius lib. 10. de gratia Christi cap. 3. Hoc autem falsum & erroneum esse patet: Primò ex Bulla trium Pontificum supra nominatorum, contra Baium, in qua damnatur hæc propositio: *Infidelitas pure negativa, in his quibus Christus non est prædicatus, peccatum est.* Secundò ex Augustino Epist. 10. dicente: *in illis qui non audierunt, neque potuerunt, pena peccati est non credere, non autem peccatum.* Tertio ex D. Thoma 2. 2. qu. 10. art. 1. ubi expressè docet, quod si infidelitas accipiatur secundum negationem puram, sicut in illis, qui nihil audierunt de fide, non habet rationem peccati, sed magis pena: quia talis ignorantia ex peccato primi parentis consecuta est.

Sequeretur etiam ex eodem Jansenij principio, quicquid malè faciunt infanti & phrenetici, esse peccatum, & culpabiliter agere cœcum à nativitate, qui volens v. g. canem abigere, hominem percutit, ignorans invincibiliter eum adesse. Nam phrenetici, infania, & cæcitas corporalis, aliæque generis humani miseriæ, sunt etiam effectus & pœnæ originalis peccati, & ab eo ut rivuli à fonte profluunt, sicut docet Adversarius lib. 3. de statu naturæ puræ cap. 1. 14. & 15. Hæc autem absurdissima esse, & à communi hominum sensu penitus aliena, quis non videat? Unde cum Augustino lib. 1. de peccat. meritis cap. 36. similem absurditatem diluente, exclamare possumus: *Dicant ista qui ausi fuerint, audiant qui voluerint, credant qui potuerint.* Vel hæc verba ejusdem S. Doctoris lib. 3. contra Julian. cap. 2. Jansenianis applicare: *Mira sunt que dicitis, nova sunt que dicitis, falsa sunt que dicitis.*

ri. Mira stupemus, nova cavemus, falsa convincimus. A

Firmior non est ejusdem fundamenti pars altera, quã docet Jansenius ignorantiam juris positivi ideo excusare à peccato, quia non est in pœnam peccati inflicta. Nam primò gratis illud dicit, cum nullum S. Augustini, vel Doctoris alterius testimonium proferat, quo probet ignorantiam legis positivæ, peccati pœnam non esse.

Deinde Sanctis Augustino & Hieronymo aperte repugnat, qui cum adversus Pelagianos contendunt ignorantiam malam esse, & peccatum (id est defectum ex originali peccato procedentem), ut infra ex Augustino patebit) plurima ignorantia facti & juris positivi exempla producant: ut illud Genes. 20. ubi actio Regis Abimelech accipientis in uxorem Saram, quam invincibiliter ignorabat esse conjugem Abraham, peccatum dicitur; & illud Num. 35. ubi qui fortuito occiderit, putã qui hominem interfecerit, credens esse feram (quæ est etiam ignorantia facti) jubetur recurrere ad civitates refugii, ibique manere, donec summus sacerdos moriatur. Item illud Levit. 5. & 22. ubi homini, qui per ignorantiam facti, aut juris positivi, aliquid immundum tetigit, aut sanctificatum comedit, tanquam pro peccato sacrificium offerre præcipitur. Si tandem illud Apostoli: *Misericordiam consequutus sum, quia ignorans feci in incredulitate*, quod de ignorantia legis Evangelicæ, non verò legis naturalis, esse intelligendum manifestum est.

Tertiò: Infidelitas negativa est ignorantia alicujus legis positivæ, scilicet Evangelicæ: Sed illa est pœna originalis peccati, & ex peccato primi parentis consecuta est, ut docent S. Augustinus & D. Thomas supra relati: Ergo ignorantia legis positivæ est pœna originalis peccati.

Quartò: Nulla miseria, nullumque malum reperitur in homine, quod non sit pœna originalis peccati, ut docet Jansenius lib. 3. de statu naturæ puræ cap. 10. 11. Sed ignorantia legis positivæ, ad salutem necessariã, est magnum malum & miseria: Ergo etiam ignorantia legis positivæ divinæ à peccato primi parentis orta est, & est unum ex quatuor vulneribus à peccato originali causatis, de quibus ait S. Thomas 1. 2. quest. 85. art. 3.

Denique: Etsi lex divina positiva à libera Dei voluntate dependeat, si tamen re ipsa lata fuerit, non potuerit ejus ignorantia in statu innocentia reperiri; cum ab illo felicissimo statu debuerit abesse omne malum; omnisque miseria, & ignorantia legis divinæ latæ, & ad salutem necessariã, non exiguum malum & miseria sit: Ergo ignorantia legis divinæ positivæ, in statu naturæ lapsæ, est pœna peccati. Consequentia patet: quia juxta doctrinam Jansenii, ignorantia omnis, quæ in statu innocentia contingere non potuit, pœna peccati est. Non potest ergo subsistere discrimen illud, quod inter ignorantiam juris naturalis, & ignorantiam juris positivi Jansenius statuit, subindeque nec radix arcana hujus doctrinæ; nec (ut perbellè ait quidam Recentior) à radice tam viciata alios sperare fructus licet, quam qui arboribus Sodomei lactis ripsa ad sirs profumuntur, qui cum exteriori cute vestiantur amœna & eleganti, nihil tamen præter fuliginem atque putredinem continent.

Convelluntur præcipua fundamenta Jansenii.

Contra nostram sententiam in primis objici possunt plura Scripturæ loca, quibus nonnulla facta ex ignorantia, appellantur peccata, ut Genes. 20. actio Regis Abimelech accipientis in uxorem Saram, quam invincibiliter ignorabat esse conjugem Abraham, peccatum dicitur. Et Levit. 5. statuuntur sacrificia offerenda pro illis qui peccaverint ex ignorantia. Unde ad Hebræos 9. Apostolus ait; quod semel in anno solus Pontifex intrabat in tabernaculo, quod sancta sanctorum dicebatur, non sine sanguine quem offerebat pro sua & populi ignorantia. Item David Psal. 24. inter peccata sua commemorat ignorantias, si c orans: *Delicta juventutis meæ, & ignorantias meas ne memineris*. Denique Lucæ 12. dicitur quod seryus, qui non cognovit voluntatem Domini sui, & fecit digna plagis, vapulabit paucis.

Respondeo primò, hæc Scripturæ testimonia obesse magis quàm professe Adversariis: cum fere omnibus illis in locis sermo sit de ignorantia facti, vel juris positivi, quam, si est invincibilis, fatentur illi excusare à peccato.

Secundò respondeo; in his locis sermonem esse de ignorantia vincibili, quam fatentur non excusare à peccato: ut enim ait D. Bernardus episc. 77. supra citata, *Multa scienda nesciuntur, aut sciendi incuria, aut discendi desidia, aut verecundia inquirendi; & quidem ejusmodi ignorantia non habet excusationem*. Unde ad primum, vel dicitur actionem Regis Abimelech, uxorem Abraham ignoranter accipere volentis ad conjugium, vocari peccatum materialiter, quia erat illicita ex natura rei; non verò formaliter, quia ob defectum cognitionis & scientiæ non erat culpabilis, ut ante, exposuimus: vel ignorantiam illam fuisse vincibilem, ut docet Henricus de Gandavo quodlib. 12. quest. 25. ubi sic ait: *Abimelech revera peccasset, si cognovisset Saram, etiam ipsa accepta in uxorem: quia non sufficienter inquisivit an fuisset uxor Abraham, &c.* Illud ipsum hædem fere verbis tradit Hugo Cardinalis in caput 20. Genesis.

Ad secundum & tertium similiter dico, in veteri lege statui offerenda esse sacrificia pro illis qui peccaverant ex ignorantia vincibili & culpabili. Unde Summus Sacerdos semel in anno, in tabernaculo, quod sancta sanctorum dicebatur, intrabat, ut offerret sanguinem pro sui & populi ignorantis, aliquo modo voluntariis & invincibilibus; de quibus etiam loquitur Propheta, dum ait: *Delicta juventutis meæ, & ignorantias meas ne memineris*.

In ultimo sermo est de servo non penitus ignorante præceptum Domini, sed ad illud ex negligentia non advertente, seu ex ignorantia vincibili & culpabili illud ignorante, ut exponunt Magister in 2. dist. 22. & D. Thomas in catena in Lucam cap. 12. ubi hæc verba Theodoret refert: *Hic objiciunt aliqui: meritò punitur, qui sciens voluntatem Domini non persequitur. Sed cur punitur ignorans? quia cum ipse potuisset, noluit, sed pigritans ipse fuit ignorantia sua causa*.

Opponit secundò Jansenius duo insignia D. Augustini testimonia. Primum desumitur ex libro de gratia & lib. arbit. cap. 3. ubi sic ait: *Illam ignorantiam, quæ non est eorum qui scire nolunt, sed eorum qui tanquam simpliciter nesciunt, neminem sic excusat,*